

הַמְלַמֵּד

מתכוננים לפרשה

parashatshavua.com

פרשת וַיֵּצֵא

מה בפרשה?

יַעֲקֹב יָצָא מִבְּאֵר שָׁבַע וְהָלַךְ חָרָנָה מִבְּאֵר שָׁבַע בַּדֶּרֶךְ יַעֲקֹב חָלַם חֲלוֹם וּבוֹ הוּא רָאָה סֻלָּם אֲשֶׁר מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ וּבַחֲלוֹם ה' הִבְטִיחַ לְיַעֲקֹב וּלְזַרְעוֹ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן וְעוֹד, שֶׁה' יִשְׁמֹר עָלָיו בְּכָל אֲשֶׁר

יֵלֵךְ עַד אֲשֶׁר יָשׁוּב לְאֶרֶץ כְּנַעַן. יַעֲקֹב הִגִּיעַ לְחָרָן וּמָצָא אֶת הָרוֹעִים מִתְאַסְפִים לְיַד הַבְּאֵר כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לְהָרִים בְּיַחַד אֶת הָאֶבֶן שֶׁעַל פִּיהָ. כַּאֲשֶׁר יַעֲקֹב רָאָה אֶת רָחֵל בָּאָה עִם הַצֹּאן הוּא גָּלַל אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר בְּעַצְמוֹ. הוּא נִשְׁאַר בְּבֵית לָבָן וְעָבַד עֲבוּר רָחֵל בְּתּוֹ, אֲבָל בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁאוּ לָבָן הֶחְלִיף אֶת רָחֵל בְּלֵאָה. יַעֲקֹב הִמְשִׁיךְ לַעֲבֹד אֵצֶל לָבָן עֲבוּר רָחֵל.

לֵאָה יָלְדָה אֶת רְאוּבֵן, שִׁמְעוֹן, לֵוִי וִיהוּדָה. כַּאֲשֶׁר רָחֵל רָאֲתָה שֶׁהִיא אֵינָהּ יוֹלֶדֶת, הִיא מָסְרָה אֶת שִׁפְחָתָהּ בִּלְהָה לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה וּבִלְהָה יָלְדָה אֶת דָּן וְאֶת נַפְתָּלִי. גַּם לֵאָה מָסְרָה אֶת שִׁפְחָתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה - וְזִלְפָּה יָלְדָה אֶת גָּד וְאֶת אָשֵׁר. ה' שָׁמַע אֶת תְּפִלּוֹתֶיהָ שֶׁל לֵאָה וְהִיא יָלְדָה עוֹד, אֶת יִשָּׂשכָר וּזְבוּלוּן. ה' שָׁמַע אֶת תְּפִלּוֹתֶיהָ שֶׁל רָחֵל וְהִיא יָלְדָה אֶת יוֹסֵף. לָבָן אָמַר שֶׁיְּשַׁלֵּם לְיַעֲקֹב עֲבוּר כָּל הָעֲבוֹדָה אֲשֶׁר עָבַד אֶצְלוֹ. הַשָּׁנִים הִסְכִּימוּ עַל סוּג הַצֹּאן אֲשֶׁר יִמְסֹר לְיַעֲקֹב כְּשָׂכָר עַל עֲמָלוֹ וּבְדֶרֶךְ נֵס דַּוְקָא הַסּוּג הַזֶּה הִתְרַבָּה וְיַעֲקֹב הִתְעַשֵּׁר.

יַעֲקֹב בּוֹרֵחַ מִלָּבָן עִם כָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ וּרְכוּשׁוֹ וְרָחֵל גּוֹנֶבֶת אֶת הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל לָבָן אָבִיהָ. ה' נִרְאָה לְלָבָן בַּחֲלוֹם וְהִזְהִירוֹ שֶׁלֹּא יִפְגַּע בְּיַעֲקֹב. יַעֲקֹב וְלָבָן כָּרְתוּ בְּרִית וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּפוֹגֵשׁ שׁוּב מַלְאָכִים. (הרב צבי האריס)

איור: ינון פתחיה

הגיליון השבועי מוקדש
ע"י משפחת יואלי הי"ו

סולם יעקב

יעקב אבינו יוצא בציווי יצחק ורבקה, לאחר שקבל את הברכות בחכמה מיצחק לכיוון חרן. בדרך נשאר ללמוד ארבע עשרה שנה בבית מדרשם של שם ועבר וממשיך לחרן

1. ויצא יעקב מבאר שבע..." - מדוע נכתב "ויצא" ולא "וילך יעקב חרנה"? (רש"י כח,י)

_____

_____

2. בעת שקיעת השמש יעקב מגיע למקום כלשהו ולן שם. מהו המקום לפי רש"י?(רש"י כח,יא) _____
3. מאלו מילים לומדים שהמקום שבו לן יעקב, נבחר במיוחד? (רשי, כח, יא) _____

_____

4. כשיעקב אבינו רוצה לישון הוא לוקח "מאבני המקום וישם מראשותיו" . כאשר הוא משכים כתוב :"ויקח את האבן אשר שם מראשותיו" . מה לומדים חז"ל? (רש"י כח,יא) _____

_____

5. מה לומדים מהפסוק "וישכב במקום ההוא" (רש"י כח יא) .

_____

6. יעקב אבינו רואה בחלום סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ומלאכי ה' עולים ויורדים בו. מי הם העולים ומי הם היורדים?(רשי כח, יב) _____

_____

7. "והנה ה' נצב עליו" .הקב"ה מברך את יעקב, השלימו:
בברכת הארץ: "הארץ _____ _____ _____ _____ _____ _____ ולזרעך .." (כח,יג)
בריבוי בנים ובנות: "והיה זרעך _____ _____ _____ _____ _____ _____ ונגבה.." (כח,יד)
בזכות לברך לכל העולם:"ונברכו _____ _____ _____ _____ ובזרעך". (כח,יד)
בשמירה בגלות: "ושמרתיך _____ _____ _____ _____ _____ _____ הזאת (כח,טו)
הבטחה לקיום הברכה: "כי לא _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____לך " (כח,טו)
8. והנה ה' נצב עליו" .הקב"ה מברך את יעקב ומבטיח לו את הארץ. מה רמז ה' ליעקב במילים "אשר אתה שוכב עליה"?(רשי, כח,יג) _____
9. "ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה"(כח,יד). השלימו את ארבעת הרוחות. ימה – _____, קדמה- _____, צפונה - _____, נגבה - _____
10. בפסוקים כ-כא' יעקב נודר נדר. התאימו בין הנדר לבין ההבטחות שהבטיח ה' ליעקב המופיעות בפסוק טו'.

נדר יעקב- כח, כ-כא	הבטחת ה' – כח, טו
"יהיה אלוהים עמדי"	"לא אעזבך" והמבקש לחם הוא קרוי נעזב, שנאמר ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם.
"ושמרני בדרך"	"והשיבותיך אל האדמה"
"ונתן לי לחם לאכול"	" והנה אנוכי עמך"
"ושבתי בשלום"	"ושמרתיך בכל אשר תלך"

11. ליעקב מוצמד התואר 'אביר' בתהילים 'אביר יעקב'. מדוע? (בעל הטורים כח,כ) _____

_____

12. יעקב נודר נדר. מה תהיה האבן אשר שם מצבה ומה יעשה עם הממון? (כח,כב) _____

המפגש של יעקב ורחל

לאחר הבשורות הטובות מהקב"ה יעקב נשא רגליו לחרן, לביתו של לבן אח של רבקה אמנו, יעקב מגיע אל באר המים ליד חרן ושם רואה שלושה עדרי צאן מחכים ליד הבאר. יעקב מנסה לברר פרטים על לבן דודו.

1. מה אמרה רבקה ליעקב על הבאר בחרן ?(בעל הטורים כט,ב) _____
2. יעקב שואל את רועי הצאן האם מכירים את לבן. לשאלת יעקב "השלום לו" הם עונים "שלום". מדוע הם לא עונים ליעקב "שלום לו" ? (בעל הטורים כט,ו) _____
3. יעקב מגיע לחרן ומוכיח את הרועים. על מה? (רש"י כט,ז) _____
4. מדוע לא יכלו רועי הצאן להשקות את העדרים? (רש"י כט,ח) _____
5. מה עושה יעקב כאשר הוא רואה את רחל באה עם הצאן? (כט,י) _____
6. מדוע בכה יעקב כשפגש את רחל? (2 סיבות) (רשי כט,יא) _____
7. יעקב אומר לרחל "כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא". כיצד מסביר רש"י את הסתירה בין שני הדברים? (כט,יב) _____
8. מדוע רחל סיפרה דווקא לאביה? (רש"י כט,יב) _____
9. יעקב מספר לרחל כי הוא בנה של רבקה ורחל רצה לבשר ללבן אביה. מה עושה לבן? (כט,יג) _____
10. מדוע לבן רץ לקראת יעקב מחבק אותו ומנשק אותו? (רשי כט,יג) _____
11. מדוע היו עיני לאה רכות? (רשי כט,יז) _____

בנין בית יעקב

1. יעקב נכנס חסר כל לביתו של לבן ומתחיל לעבוד אצלו. מה הוא מבקש כמשכורת ותמורת מה?(כט,יח) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה.
2. מדוע יעקב מקפיד לדייק "ברחל בתך הקטנה" (רש"י כט,יח) _____
3. לבן מסכים לעסקה והזמן חולף במהירות מאהבת יעקב את רחל. לבן הרמאי עורך משתה חתונה בן יעקב ורחל אך בלילה מוחלפת הכלה. את מי רואה יעקב בבוקר? (כט,כה) _____
4. "ויהי בבוקר והנה היא לאה". רש"י אומר כי בלילה לא היתה זו לאה, כי יעקב מסר סימנים לרחל והכלה ידעה את הסימנים. כיצד ידעה לאה הסימנים ומדוע (רש"י כט,כה) ? _____
5. מה התירוץ של לבן הרמאי להחלפת הכלה? (כט,כו) _____
6. לבן מציע ליעקב להתחתן עם רחל בעוד שבעה ימים. מה התנאי? (כט,כז) _____
7. ה' רואה כי לאה שנואה ולכן נותן לה ללדת ואילו רחל עקרה. מי הבנים שנולדו ראשונים?
   _____ כי ראה ה' בעניי (כט,לב)
   _____כי שמע ה' כי שנואה אנוכי(כט,לג)
   _____עתה הפעם ילווה אישי אלי (כט,לד)
   _____הפעם אודה את ה' (כט, לה)
8. בכל הילדים שנולדו כתוב "ותקרא/קראה" (הכוונה שהאמא נתנה את השם לילד) ואילו כשנולד לוי כתוב "קרא שמו לוי" מדוע (רש"י כט,לד) _____
9. "ותקנא רחל באחותה". במה קנאה רחל בלאה? (רש"י ל,א) _____
10. מדוע רחל אומרת ליעקב "הבה לי בנים" וכי הבעיה אצלו? הרי רחל הייתה עקרה(רש"י ל,א) _____
11. מניין לומדים שמי שאין לו בנים חשוב כמת? (רש"י ל,א) _____
12. רחל עקרה ולכן מבקשת מיעקב שיתחתן גם עם אמתה בלהה ואולי ממנה היא תיבנה. מי שני הבנים שנולדו? (ל,ו־ח) _____
13. גם לאה מבקשת מיעקב להתחתן עם אמתה, זלפה. מי שני הבנים שנולדו לאחר מכן? (ל,יא־יג) _____
14. מה ראובן הביא לאמו ומתי? מה זה בא ללמד? (רש"י ל,יד) _____
15. הקב"ה שומע את תפילות לאה והיא יולדת עוד שלושה ילדים. מי הילדים? (ל,יח־כא) _____
16. מדוע נקראה דינה בשם זה? (רשי ל, כא) _____
17. מהו המעשה שזכר ה' לרחל שבגלל זה נתן לה ה' היריון? (רש"י ל,כב) _____
18. ממה רחל פחדה כשראתה שהיא לא יולדת? (רש"י ל,כב) _____
19. ה' אוסף את חרפתה (בושתה) של רחל, והיא יולדת בן. מי הוא? (ל,כד) _____
20. מה השתנה כשנולד יוסף? (רש"י ל,כה) _____

שכרו של יעקב

לאחר לידת יוסף יעקב רוצה לחזור לארץ ישראל ומבקש את שכרו מלבן הרמאי. לבן ידע שהקב"ה ברך אותו בבנים (שהרי לפני זה לא היו לו בנים כי רחל היתה רועה את הצאן) וגם בעושר גדול בזכותו של יעקב.

1. יעקב מבקש את שכרו מתוך הצאן שיוולד בעקבות ההסכם. יעקב עורך הסכם עם לבן שיסירו חלק מהכבשים והעיזים מכל העדר שלו הקיים. כל השה – נקוד וטלוא וחום וכל עז- טלוא ונקוד. פרשו את המילים הבאות לפי רש"י ל,לב:
   נקוד - _____
   טלוא - _____
   חום - _____

2. לבן הרמאי מסכים, אך בפועל מוריד גם תיישים ועיזים עקודים וכל העיזים שיש בהם כתמים לבנים בצמר כדי שיעקב לא יצליח. איזה צאן נותן לבן ליעקב? (רש"י ל,לו) _____
   _____

3. יעקב לוקח מקלות ומקלף את הקליפה מהמקלות בצורות מסויימות כך שהוא נראה מנומרים. מה יולדות הצאן שרואות את המקלות בזמן ששותות מים בשקתות המים? (ל,לט) _____

4. ה' מברך את יעקב והוא הופך לעשיר גדול. מה אומרים בניו של לבן מקנאתם? (לא,א)
   _____

החזרה לארץ ישראל

יעקב שומע את דברי בניו של לבן על כך שכל העושר שלו שייך ללבן ואף רואה שלבן מתנהג אחרת

1. ה' מתגלה ליעקב. מה ה' מצווה את יעקב? (לא,ג) _____
2. מדוע יעקב קורא לרחל תחילה? (רשי, לא,ד) _____
   _____
3. יעקב קורא לרחל ולאה לשדה ומספר להם על אביהן שניסה לרמותו הרבה פעמים אך ה' שמר עליו , ועל הציווי לחזור לארץ. רחל ולאה מסכימות עם יעקב ומעודדות אותו לעזוב. מה עושה רחל לפני העזיבה מחרן? ומדוע (רשי לא,יט) _____
   _____
4. יעקב מנצל את הזמן שלבן הולך לגזוז את הצאן ובורח עם כל המשפחה והרכוש לכיוון ארץ ישראל. מה עושה לבן לאחר ששומע זאת? (לא,כג) _____
5. כתוב כי לבן רדף אחר יעקב "דרך שבעת ימים" ולא שבעה ימים. מה לומדים מכך (רש"י לא,כג)?
   _____
   _____
6. ה' מזהיר את לבן מלדבר עם יעקב 'מטוב עד רע' - אך מדוע שלא ידבר איתם לבן דברים טובים? (רש"י לא,כד) _____

7. לבן משיג את יעקב בהר הגלעד וכועס על יעקב על הפרידה ללא הודעה ועל גניבת התרפים. מה עונה יעקב? (לא,לב) _____
8. לבן מחפש את התרפים בכל האוהלים. מה עושה רחל? (לא,לד) _____
_____
9. יעקב כועס על לבן על עשרים שנות עבודה שבהן לבן רימה את יעקב למרות מאמציו.
רחליך ועיזיך _____ (לא,לח) (לא הפילו בהריון)
אילי צאנך _____ (לא,לח) (לא לקחתי לעצמי לאכול)
טרפה_____ (לא,לט) (שנטרפו ולא באשמתי , למרות זאת שילמתי)
גנובתי _____לילה (לא,לט) (גם אלה שנגנבו ביום ובלילה,שילמתי לך)
ביום אכלני _____ בלילה (לא,מ) (רעיתי את צאנך בחום הקשה בימים ואף בלילות הקפואים בקרח)
ותדד _____ כדי לשמור על הצאן שלך. (לא,מ)

10. לבן כופר בטובה של יעקב אך מציע לכרות ברית. יעקב מבקש מבניו ללקוט אבנים ולבנות מצבה, שיהיה תזכורת לברית. כיצד יעקב קורא למצבה? (לא,מז) _____
11. מה הברית שכורתים לבן ויעקב על המצבה? (לא,נב) _____
12. לאחר הפרידה מלבן, יעקב חוזר ארצה ופוגש במלאכי ה'. כיצד יעקב קורא למקום? ומדוע? (רשי לב,ג)
_____
_____

תפזורת לפרשה

מ	ל	ו	ס	ב	ז	ד	פ	ט	נ	ש
מ	י	ת	ש	ב	ל	ח	ח	מ	י	ע
ב	ה	ד	ק	א	פ	כ	ד	פ	ב	ר
ל	ו	י	ע	ר	ה	ט	י	מ	י	ה
ה	ד	ג	ז	ל	י	ג	צ	ג	ו	ש
ה	ה	ר	מ	ו	ג	מ	ח	נ	י	מ
ק	ו	ש	י	י	ע	ל	ק	ק	צ	י
נ	ר	ה	ש	י	ק	א	ס	ו	א	מ
ת	מ	ד	ש	ו	ו	כ	ר	ד	נ	י
ר	ס	ו	כ	ס	ד	י	צ	י	פ	ב
ז	ר	ת	ר	פ	י	מ	ת	מ	ה	ל
צ	נ	א	פ	ל	מ	ר	ד	ע	ק	ג

מחסן מילים:

ויצא , סולם , עקודים , מלאכים , שער השמים , נקודים , בלהה , זלפה , תרפים , רהטים , יוסף , גלעד, מחנים , יהודה , באר , לוי , יגר שהדותא , יששכר , פחד יצחק

א"ת רש"י לפרשת השבוע

מאת הרב עדי איצקוביץ

			רש"י
א	_____	לאיזה צבע דומה החום?	ל' ל"ב
ב	_____	מי היה ראש בית דין שהודה שרחל חשובה?	ל"א ד'
ג	_____	מה תרגום המלה קרח?	ל"א מ'
ד	_____	את מה גנב יעקב לדעת לבן?	ל"א כ"ז
ה	_____	באיזה מקום פגע יעקב?	כ"ח י"א
ו	_____	מה אמר יעקב במקום ואלקי?	ל"א מ"ב
ז	_____	לשון בית ...	ל' כ'
ח	_____	מה יכלו השבטים להביא ולא הביאו	ל' י"ד
ט	_____	באלו מעשים קנאה רחל?	ל' א'
י	_____	מאיזה שבט היה בועז?	ל"א ד'
כ	_____	מה יש ביד לבן?	ל"א כ"ט
ל	_____	איזה חוט מקיף את הכבשים?	ל"א י'
מ	_____	מה עשה יעקב סביב לראשו?	כ"ח י"א
נ	_____	מי יצאה מהמקום?	כ"ח י'
ס	_____	מה מסר יעקב לרחל?	כ"ט כ"ה
ע	_____	באיזה מקום משונים הכבשים?	ל' ל"ט
פ	_____	מי לא תשכל?	ל"א ל"ח
צ	_____	הוא הודה וזיוה של העיר	כ"ח י'
ק	_____	למה נמשל בית עשו	ל' כ"ה
ר	_____	מהן הנותרות?	ל' ל"ו
ש	_____	כמו מי רצתה רחל להיבנות?	ל' ג'
ת	_____	מה תיקן שם יעקב?	כ"ח י"א